

Satiriasi

Diagnosticat com una malaltia, es tractava en realitat d'un regal, d'un do esplèndid del Cel per cert.

El senyor Antoni tenia setanta anys i en feia dos que era viudo. Després de tota una vida de treball honrat; bo, potser no era massa honrat, ja que s'havia fet ric i és del domini públic que ningú no es fa ric treballant, sobretot no sent massa amic de la feina, i d'ell no es pot dir que fos treballador; després de tot açò doncs, quan pensava que tot ho tenia adormit, sense que ningú no puga dir per què, se li despertà el cuquet.

Explicaré açò del cuc.

El cas és que el senyor Antoni, lliure de les mesquines obligacions que l'havien entretingut al llarg de l'existència, s'alçà del banc on havia pres el sol com un vell qualsevol; era tard i no en feia ja, i entrà a un local d'aqueixos amb xicones per a prendre un polioli. I amb tota evidència, l'elecció no havia estat encertada, perquè, precisament ací, res no podia semblar més exòtic que aquesta herba beneïda, remei de tants mals, que es cria a les muntanyes del veïnat. La xicoteta que l'atenia, amb molta sorna i una miqueta de gràcia, li digué: *"Aquí d'eso no tenemo. De lo demás, lo que quiera, que pa eso estamo"*.

El so Antoni es digué: "Ja em pareixia a mi!" Però, com que no s'hi sentia malament, li demanà una copa del que volgués. Aquella li la posà i ell se la begué d'un glop tal com hagués fet amb el polioli si no l'hagués trobat massa calent. Per a la classe de negocis de la casa, era encara prompte i les xicotes no estaven massa ocupades; només, de tant en tant, hi entrava algun client que, de vegades, no prenia ni cadira. Aquell vell era un client poc freqüent

i encuriosí la xicota que mantenia el somriure i extremava l'amabilitat. Davant una dona amb aquelles disposicions, ell advertí un formigueig intens sota el ventre que, a poc a poc, li pujava al pit. I ja fos la beguda, la musiqueta o la companyia, aquella nit desaparegueren de colp el reuma, la gastritis i la tos. Feia anys que no se sentia tan bé. "¿Otra copita?" proposà aquella. "Per què no?" es digué ell. I després d'aquesta segona, ella li les servia ja sense preguntar i ell se les prenia. Al remat, però, amb l'arribada d'altres clients, la xicona deixà d'atendre'l en exclusivitat. "Me n'hauré d'anar", pensà el senyor Antoni sense acabar de decidir-se: un interès poderós el retenia plantat davant la barra. Se sentia ple d'una energia singular que, tot i que feia molts anys que havia deixat d'experimentar, no havia oblidat. Finalment, convençut que no tenia sentit seguir bevent entre tota aquella gent, pagà el compte i isqué al carrer. Encara que, una vegada fora, es digué: "Per què he d'anar a casa? No hi tinc res a fer". I, com que li havia agradat aquell, es ficà en un altre. Féu encara una altra visita, i una altra, i una altra... Del darrer, se n'isqué sense arribar a demanar res. Tots li havien agradat; en tots hi havia aquelles xicotes de pits balladors, amables i ben plantades que li encenien la sang. Se sentia tan bé en aquella mitja penombra, amb la suavitat de la música, el roig de les parets, la gent... I el millor de tot: hi tenia la sensació de ser u més, u qualsevol, un home encara, un home amb un desig irreprimible de dona. En qualsevol d'aquells locals, s'hagués quedat fins a l'hora de tancar si hagués tingut l'esperança de poder obtenir el que buscava. Ell mateix estava admirat de la força d'aquella energia que se sentia bullir al cos, de l'exigència violenta del seu baixventre. "Redéu, i quins misteris té la vida!". Però allò no era el que ell conegué en la seua ja llunyana joventut i no sabia com feia ara la gent per a anar al llit

amb una dona. "Recollons, i quina fam m'ha entrat a mi aquesta nit!", es repetia. Vagarejà pels carrerons més sòrdids d'altres temps, però tot hi semblava diferent, canviat, i ell, peregrí desorientat en terres ignotes, s'hi trobava més perdut cada vegada.

Havia trobat un parell de dones que, evidentment, eren de l'ofici; una d'elles se li insinuà i tot. Doncs no era difícil detrobar-les, però ninguna de totes no li féu gràcia: ell volia una xicona templada d'aquelles que li havien servit el whisky.

Entre unes coses i les altres, se li havia fet tardíssim. Cansat de pegar voltes sense trobar el que buscava, es resignà a tornar a casa. Arribat davant la porta, es tragué la clau, la ficà al pany i obrí. La nora, que l'havia sentit, li isqué al pas. No feia gens bona cara:

—Créiem que li havia passat alguna cosa. Anàvem a cridar la policia i tot. Açò són hores de vindre? Què faria vosté sense sopar a quina hora de la nit pel carrer?

—Com que no tinc res a fer i estic fart de destorbarvos, he anat a visitar uns amics.

No cregué necessari explicar res més; tampoc no tenia ell per què donar pèls i senyals del que feia.

—I per què no ha avisat? Ja no és un xiquet... On vosté estava no sopaven, eh? No?... Ens tenia a tots que la camisa no ens tocava la pell. Si el seu fill m'haguera fet cas, la policia haguérem avisat fa més d'una hora. I ara resulta que ha estat a ca uns amics... Aquests hòmens! Aquests hòmens!

Decidit a no acalorar-se, el senyor Antoni sopà i se n'anà a dormir amb el cap ple de les imatges recollides al llarg de la seua peregrinació. I llavors, com als quinze anys, se sentí neguitós i, com als quinze anys, l'únic remei fou la mà. Quan es quedà tranquil, es digué: "Açò que he fet hui no ho tornaré a fer. A la meua edat, cal aprofitar el temps i les energies".

I, des d'aquell dia, es quedava poc a casa i hi tornava tard; els tenia dit que no patiren, que vindria en acabar. Tingué sort i, com que el que buscava no és difícil de trobar, ho obtingué aviat. A més, ell podia aprofitar les hores de poca aflluència i, amb la facilitat que per a la confiança dóna la diferència d'edat, gaudia de la intimitat d'aquelles xicones que eren com les dones de la seua joventut, encara que l'ofici s'exercia ara d'una altra manera. "Ben mirat, pensava, és com abans; tot és una mateixa cosa". I, amb els avantatges de la seua situació, s'hi sentia com el peix en l'aigua. Ell, que sempre havia mirat la pesseta, es mostrava ara generós. A la veritat no ho era, perquè, amb la picardia personal i l'experiència, fruit de tota una vida de comerciant, tenia la precaució de no omplir la cartera i el tacte de buidar-la fent veure també que la buidava. El detall de deixar-s'hi tots els diners afalagava les dones que s'excedien en la feina i no miraven el preu. De vegades, ni li cobraven. Per a moltes d'elles era el pare que havien desitjat; fins i tot li tenien estima. I aquella virilitat seua que s'havia despertat amb tanta força les divertia. Es referien a ell com a *el Abuelo* i, a ell directament, li deien *Papá* i, si estaven de broma, *Fenómeno*. Tot açò, però, solia acabar al llit i ací, *el abuelo*, *el papá* o *el fenómeno* quedava com un home.

A la família, però, allò de les absències de l'avi i les tornades a casa passada la mitja nit els tenia preocupats; i la nora advertia un dia i un altre símptomes d'inquietud: corbates bigarrades, vestits de moda, sabates netes, aqueixa oloreta de colònia cara, les llargues estones a la cambra de bany... "Què farà aquest home? On va? Quins embolics té entre mans?...". Les seues preguntes tingueren contestació aviat:

—He vist el iaio en un taxi.

—A soles?

—No.

—Amb qui anava?

La xiqueta, sense atrevir-se a contestar, mirà sa mare i es posà roja.

—T'he preguntat que amb qui anava!

—Amb una dona —digué la filla espaiet i amb molta vergonya.

A sa mare no li'n calgué més. I aquella nit mateixa li calfà el cap al marit:

—Ton pare anava en un taxi amb una dona.

I, com que l'home no reaccionà, hi afegí:

—Vull dir que va amb dones.

—No em faces riure!

I esclatà en una riallada. "És valent el vell!" pensà. Però, si la virilitat de son pare era una garantia de la d'ell i el divertia, la dona tenia un altre punt de vista:

—No té cap gràcia. A la seua edat aquestes coses es fan per diners, i Déu sap a ell quants li'n costen. Jo el veig eixir cada matí i, per a mi, que va al banc.

Uns dies després, la nora trobà un nou motiu per a almar-se: parlava el vell per telèfon i ella, amb molt de compte, anà a la cambra i escoltà pel supletori. "El morral!" deia per la nit al marit.

—Saps què li he sentit?

Ell, rient, digué que no s'ho imaginava.

—Doncs deia: "Malalt jo? *Bien sabéis que no. He tenido cosas que hacer...* Ja volgueren alguns joves!" "*Yo bien lo sé*", deia l'altra. I reien, i ella li deia *valiente* i ell *pelaiilla*. Jo estava afrontadíssima. La de ximpleries que he sentit en un moment! És un pocavergonya! I ella, segura estic, era una dona de la vida.

El fill s'aguantava el riure per no indignar més encara la muller. Però, de veritat, trobava l'assumpte graciós.

En els dies que seguiren, la nora ho contà a la cunyada,

a la dona del cunyat, es cridaren, es reuní la família a espatles del pare i, a banda de la immoralitat d'aquella conducta en un vell, tots entengueren que calia vetlar pels interessos i evitar que el pare fes un disbarat al final de la seua vida. "L'engaliparan i li ho trauran tot", repetia obstinada la nora de casa; i els altres li donaven la raó.

Per a posar-se al corrent del que passava, decidiren contractar els serveis d'un detectiu.

Per a l'home, la tasca no fou gens dura: com que es trobaven pertot, el detectiu i el senyor Antoni acabaren fent-se amics; aquest estigué content de comptar amb un company per a les seues expedicions nocturnes, encara que aquell, segons deien les dones, semblava més bé de canya verda.

En poc de temps, l'informe estigué a punt amb tots els seus ets i uts i el detectiu el llegí als interessats. Que, als seus setanta anys, estigués fet un pollastret amb tant d'èxit com per a ser conegut en aquell món per el *Fenómeno* alegrà els fills i escandalitzà les dones. "*¡Dios mío! ¡Dios mío!*" escridassava la filla fent traces com si hagués perdut el cap.

Escoltada i sentida amb avidesa la informació i acabats els comentaris pertinents, decidiren consultar-ho amb el metge; i el diagnòstic, calia donar-ne un, tot i que fos a distància, tal com es fa hui amb massa freqüència, sense sentir ni quasi veure tampoc el pacient, fou: satiriasi.

Però ni les anotacions minucioses i extenses del detectiu ni l'opinió del metge no els resolien el problema.

Les nores deien:

—*Caerá enfermo y esas enfermedades son peligrosas. Podría contagiarnos a alguien.*

La filla:

—*¡Qué manera de ensuciar la memoria de mamá!*

Els fills:

—El mal és que li deuen estar traent els diners. Cal controlar-li el compte del banc... i, si no és més que açò, podem

estar satisfets. Perquè podria passar que vegem que hi ha a muntó de béns i que una d'aqueixes li ho traga tot.

Al remat, elles i ells convingueren que no podien deixar-lo anar fet un roder i arriscar-se que l'acabaren deixant net com una patena. No. De cap de les maneres. A l'avi, calia vigilar-lo, retallar-li les ales, marcar-li els passos. "Si ell no té seny, tinguem-ne nosaltres", conclogué la nora de casa que era la de caràcter més exaltat de les dones. I ja no els en calgué més: cadascú es comprometé, dins les seues possibilitats, a exercir tota la pressió personal possible per a aconseguir-ho.

A tot açò, el so Antoni, ignorant de les maquinacions de la família, sentint-se lliure com un ocell i convençut que havia de recuperar els anys perduts, se n'anava a mitjan vesprada rentat, pentinat i ben vestit, i tornava a casa tardíssim. Si algú li marmolava, deia: "No tinc res a fer. No he de matinejar. Què voleu que faça?" La família, que tenia molt present el compte del banc i la finca del centre, huit pisos i la planta baixa, que valia un cabàs de bitllets, li feia cada dia més mala cara; aquell patrimoni, acumulat en tota una vida professional llarga i profitosa del pare, suposava per a ells la fortuna, un futur feliç, i, després de tants anys d'espera, no era cas de deixar que s'aprofitàs un, o millor dit, una qualsevol.

El senyor Antoni era eixit d'una família modesta que el col·locà d'aprenent en una botiga als dotze anys. El xiquet, sentint córrer els diners, s'hi aplicà, aprengué l'ofici, fou amable amb l'amo i acabà assumint-ne la direcció. Com que aquell no tenia fills, li l'arrendà quan es cansà de ser botiguer i, més tard, li la vengué.

En un negoci, si va bé i u és viu, hi ha sempre on guanyar una pesseta. Ell procurà des del primer moment guanyar un duro. I no li anà malament; havia posat els ulls en aquella

finca i, amb els diners frescs cada dia del calaix, comprava els pisos que es buidaven fins que es féu amb tota.

Només aquella finca al centre de la ciutat valia una fortuna i era ara la causa principal del malestar familiar. En una reunió d'aquelles que semblaven conspiracions contra el vell, la nora de casa contà que el seu marit l'havia despertada a mitjanit cridant: "No pare! No! La finca no! No la vengues!" I, si aquell fill somiava la finca, als altres els llevava la son; tots portaven ja una bona temporada passant molt males nits.

A demanda de la família, el metge hi aportà l'auxili de la medicina; la nora esperava l'ocasió per a subministrar-li les gotes amb un gotet de suc o una tasetta de café, o fer-li engolir la pastilleta en una mandonguilla o en el potet del iogurt. Però, mentre ella prosseguia el tractament de manera obstinada, la vida de noctàmbul del pacient seguia sense alterar-se: aquella força interior del vell, aquella energia misteriosa, aquella virilitat, semblava a prova de fàrmacs. I ella, més nerviosa cada dia, sentia fer-se-li la sang negra en les venes quan el veia arribar passada la mitjanit o el trobava a punt d'anar-se'n. Era més fort que ella i, una vegada i una altra, sense poder-ho evitar, se li escapava la xerradeta més innocent o més agra segons l'humor del moment. Un dia, després d'haver-s'ho pensat i repensat molt de temps, perquè pretenia fer-ho amb diplomàcia, li digué:

—Papá, no me parece bien que venga a las tantas de la noche. Nos tiene a todos intranquilos. No dormimos. Y los niños han de ir al colegio y su hijo se levanta temprano para ir a trabajar.

El so Antoni, al que, amb totes aquelles impertinències, se li havien unflat ja els nassos, replicà sense donar massa importància al cas:

—Hauré d'anar-me'n a ma casa. Ben mirat, serà millor per a tots.